

Изх.номер: 26/15..09.2026 г.

ДО

Г-Н СТЕФАН БЕЛЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА,ИНВЕСТИЦИИ И ИНДУСТРИЯ
52-ро НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОТНОСНО: Законопроект за потребителския кредит, със сигнатура № 52-602-01-41 от 11.09.2026 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Алиансът на технологичната индустрия (АТИ), като браншова организация, представляваща интересите на водещи предприятия от телекомуникационната и технологичната индустрия в България, подкрепя целта на Законопроекта за потребителския кредит да въведе Директива (ЕС) 2023/2225 (Директивата) и да осигури високо равнище на защита на потребителите. Същевременно внесеният Проект на Закон за потребителския кредит (Проекта) разширява приложното поле на режима към стопански модели, които съществено се различават по риск и икономическа функция от професионалното потребителско кредитиране - включително безлихвеното разсрочено плащане на крайни устройства, предлагано от телекомуникационните оператори като спомагателна дейност към основната електронно-съобщителна услуга.

Настоящото становище е насочено не към намаляване на защитата на потребителите, а към въвеждане на пропорционален, технологично неутрален и практически приложим режим. Предлагаме да бъдат запазени всички съществени гаранции за прозрачност, информирано съгласие, оценка на кредитоспособността, защита при финансови затруднения и ефективен надзор, като административната и организационната тежест бъде съобразена с естеството, стойността и риска на конкретния продукт и с това дали кредитната дейност е основна или спомагателна.

Основни предложения на АТИ

С оглед осигуряване на пропорционално и практически приложимо въвеждане на новия режим АТИ предлага да бъдат обсъдени следните изменения и допълнения:

На първо място, по отношение на преходния режим, считаме, че следва да бъде предвиден реален подготвителен период за лицата, които за първи път попадат в обхвата на закона, каквито са телекомите.

По отношение на кредитите на стойност под 200 евро, АТИ предлага да бъде използвана предвидената в чл. 2, § 8 от Директива (ЕС) 2023/2225 факултативна дерогация и за тази категория кредити. Подобен подход би отчел ниската стойност и ограничения риск на тези продукти и би предотвратил налагането на непропорционална регулаторна тежест.

За кредиторите, за които предоставянето на потребителски кредит представлява спомагателна, а не основна дейност, изискванията за професионална пригодност и надеждност („fit & proper“) следва да бъдат насочени към лицата, които действително управляват и носят отговорност за кредитната дейност. Не е обосновано същият обем изисквания да се прилага спрямо действителни собственици, които нямат оперативна или управленска роля във връзка с предоставянето на потребителски кредит.

По отношение на кредитните посредници, АТИ предлага да бъде използвана възможността за освобождаване от регистрацията на малки и средни предприятия, които извършват кредитното посредничество само като спомагателна дейност. За останалите обвързани кредитни посредници би могъл да се въведе по-лек режим, при който регистрацията се извършва чрез уведомление от съответния кредитор, съчетано със задължение на кредитора да осигури подходящо обучение, вътрешни правила и последващ контрол върху дейността на посредниците.

По отношение на правото на отказ от договора за кредит, считаме, че законът следва ясно да предвиди, че упражняването на това право не води автоматично до прекратяване на договора за продажба на устройството. Прекратяване на продажбата следва да настъпва само когато потребителят разполага със самостоятелно законово или договорно право да прекрати и договора за продажба. По този начин ще бъде избегнато смесването на правните последици на два отделни договора.

Накрая, по отношение на телекомуникационния сектор, АТИ предлага въвеждането на специален и пропорционален регистрационен и надзорен режим за предоставянето от телекомуникационни оператори на безлихвено разсрочено плащане за крайни устройства. Такъв режим би могъл да бъде администриран от Комисията за регулиране на съобщенията, като се отчете вече съществуващият секторен надзор и спецификата на телекомуникационната дейност. Като релевантен сравнителноправен пример може да бъде разгледан подходът, приложен в Унгария.

По-долу излагаме детайлна обосновка и конкретни предложения за изменение на Проекта:

1. Преходни срокове за регистрация и прилагане на новия режим

Внесеният проект предвижда шестмесечен срок, в който заварените кредитни посредници и кредитори могат да продължат дейността си без регистрация, при задължение заявлението за вписване да бъде подадено в срок до четири месеца. В същия шестмесечен период дейността им трябва да бъде приведена в съответствие с новия закон и актовете по прилагането му.

За новообхванатите лица, включително мобилните оператори, това не представлява реален подготвителен период. В много случаи трябва паралелно да бъдат изготвени документите, необходими за регистрацията, да бъдат направени корпоративни и договорни промени, да се адаптират ИТ системи и процеси за оценка на кредитоспособността и осигури свързаност с Централен кредитен регистър (ЦКР), да се приемат вътрешни правила, да се организира обучение на значителен брой служители и партньори и да се преработят процесите във физически и дигитални канали.

Рискът е по-голям, ако наредбите за регистрите, тарифите, регистрационните формуляри, въпросниците-декларации и техническите изисквания не са налични непосредствено при влизането в сила на закона. Бизнесът не може да комплектува валидно заявление или да завърши ИТ разработка спрямо нормативни и технически изисквания, които все още не са публикувани.

Предложение за изменение на § 6 от ПЗР на Проекта:

§ 6. (1) В срок до 12 месеца от влизането в сила на този закон лицата, които извършват дейност като кредитни посредници по потребителски кредити, могат да продължат да извършват дейността си, без да са вписани в регистъра, като в 6 месечен срок подават заявление за вписване в регистъра по чл. 50, ал. 2.

(2) В срок до 12 месеца от влизането в сила на този закон лицата, които до влизането му в сила предоставят потребителски кредит, кредит под формата на разсрочено плащане или друго подобно улеснение за плащане, могат да продължат да извършват дейността си без регистрация, като в 6 месечен срок подават заявление за вписване в регистъра по чл. 60, ал. 3. Това правило се прилага и когато съответните договори или дейността на лицето не са попадали в приложното поле на отменения Закон за потребителския кредит.

(3) В срок до 12 месеца от влизането в сила на този закон кредитните посредници и кредиторите по ал. 1 и 2 привеждат дейността си по предлагането, посредничеството, предоставянето и обслужването на потребителски кредити в съответствие с изискванията на този закон и на актовете по неговото прилагане, като до изтичането на този срок продължават да осъществяват дейността си при условията на приложимата до влизането в сила на закона уредба.

(4) Тарифите по чл. 51, ал. 5 и чл. 63, наредбите по чл. 50, ал. 10 и чл. 67, ал. 2, както и образците, регистрационните формуляри и въпросниците-декларации по чл. 55 и 62 се приемат или публикуват в срок до 3 месеца от влизането в сила на закона.

2. Облекчен режим за кредити под EUR 200

Проектът използва облекченията по чл. 2, § 8 от Директива (Ес) 2023/2225 на Европейския Парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 2008/48/ЕО (Директивата) само за безлихвени кредити без други такси и за кредити със срок до три месеца и само незначителни такси. Не е използвана третата изрично допустима дерогация по Директивата – за кредити под 200 EUR.

Предлагаме България да използва изцяло факултативната дерогация на Директивата и да включи и кредитите под 200 EUR в облекчения режим, касаещ потребителски кредити. Не става дума за изключването им от закона, а за отпадане на точно определени формални и информационни задължения при нискорискови сделки.

Пълният режим е особено непропорционален при разсрочени покупки на мобилни аксесоари и други стоки с ниска стойност, при които регулаторните разходи могат да са съществени спрямо размера и риска на кредита.

Предложение за изменение на чл.3 от Проекта:

„Чл. 3. (2) Разпоредбите на чл. 8, ал. 2, т. 4–6, чл. 10, ал. 9 и 10, чл. 11, ал. 5 и чл. 25, ал.3 не се прилагат за:

1. договори за кредит, чийто общ размер е по-малък от 200 EUR;
2. договори за кредит, при които кредитът се отпуска без лихва и без никакви други такси;
3. договори за кредит, съгласно чиито условия кредитът трябва да бъде погасен в срок от три месеца и се дължат само незначителни такси.“

- Създава се нова т. 1, а досегашните т. 1 и 2 стават съответно т. 2 и 3.
- Препратката към чл. 25, ал. 5 следва да се коригира към чл. 25, ал. 3, доколкото там е уреден погасителният план.

3. Пропорционални изисквания за регистрация на кредитори със спомагателна кредитна дейност

С чл. 61, ал. 3 от проекта се предвиждат широки изисквания относно прокуристи, управители, членове на управителни и контролни органи, ограничено отговорни съдружници и действителни собственици на дружествата-кредиторите. За всички тях се изискват добра репутация и най-малко висше образование – степен „бакалавър“, а най-малко едно от лицата, които управляват и представляват кредитора, трябва да има и подходящи знания и минимум две години професионален опит в банковия или финансовия сектор.

Чл. 62 изисква доказване на висшето образование, като за дипломи от чуждестранни висши училища се изисква удостоверение за признаване на придобитото висше образование в България. Изискванията по чл. 61 трябва да са изпълнени по всяко време, а при промяна на лицата или обстоятелствата кредиторът трябва да представи необходимите документи на КЗП в 15-дневен срок.

Проектът продължава да надхвърля необходимото за транспониране на Директивата, която поставя акцента върху знанията и компетентността на лицата, които реално участват в предлагането и предоставянето на кредити. Самият проект следва такъв функционален подход за служителите по чл. 44, но при регистрацията въвежда квалификационни изисквания към лица, чиято корпоративна функция може да няма никакво отношение към кредитната дейност.

Формулировката „Физическите лица, включително прокуристи, управители, членове на управителен или контролен орган, или на ограничено отговорни съдружници или действителни собственици“ е неясна от правна гледна точка и не позволява еднозначно да се определи кръгът на лицата, спрямо които се прилагат изискванията. Буквално прочетена, разпоредбата може да бъде разбрана като отнасяща се до неопределен кръг „физически лица“, след което неизчерпателно се изброяват отделни примери, а може да бъде разбрана и като намерение на законодателят да обхване абсолютно всички физически лица, свързани по някакъв начин с кредитора. Използването на „или“ допълнително създава въпрос дали категориите са алтернативни и при какви обстоятелства се прилага всяка от тях.

Особено проблематично е включването на „действителни собственици“, без да е уточнено кои лица се имат предвид, по какъв критерий се определят и дали понятието се използва по смисъла на Закона за мерките срещу изпирането на пари. Не е ясно дали изискванията се отнасят до всички лица, идентифицирани като действителни собственици, до лицето или лицата, упражняващи краен контрол, или само до действителен собственик, който има

някаква управленска или оперативна роля по отношение на кредитора. Не е уредено и как следва да се процедира при сложни международни корпоративни структури, при наличие на няколко действителни собственици или при промяна на структурата на собствеността.

Тази неяснота е особено съществена, тъй като към така неопределения кръг лица се привързват тежки материални и документални изисквания, включително за образование, добра репутация и други обстоятелства, от които зависи регистрацията и възможността на самото дружество да извършва дейност. При подобни последици законът следва да определя адресатите на изискванията точно, предвидимо и изчерпателно, а не чрез неясна и граматически двусмислена формулировка.

Особено непропорционално е изричното включване на действителните собственици. Действителният собственик се определя по линия на собствеността или крайния контрол, а не поради участие в оперативното управление или в потребителското кредитиране. Няма разумна връзка между самото притежаване на крайно контролно участие и изискването лицето да има университетска диплома. При големите мобилни оператори действителните собственици обичайно са чуждестранни граждани, намиращи се на няколко нива над българското дружество и без каквато и да е роля в продажбата на устройства на изплащане. Ако дори един от тях няма висше образование, буквата на чл. 61, ал. 3, т. 1 може да направи невъзможно изпълнението на регистрационното изискване, независимо от високата квалификация на местния управителен екип и на лицата, които действително ръководят кредитната дейност.

Още по-тежко е изискването чуждестранната диплома на тези лица да бъде административно призната в България. Процедурата изисква отделен административен процес, различни документи от чуждестранното висше училище и отнема месеци.

Комбинацията с изискването критериите (по отношение законни представители и действителни собственици) да са изпълнени „по всяко време“ и с 15-дневния срок за представяне на документи при промяна прави режима практически несъвместим с нормалната динамика на международните корпоративни структури.

Не на последно място, извън изискванията за квалификация, проектът съдържа и субективното изискване лицата „винаги“ да са действали прозрачно, открито и с готовност за сътрудничество с КЗП и да са спазвали указания, препоръки и принудителни административни мерки.

Тези изисквания не следват от Директивата и представляват национално надграждане, което не е обусловено от риска на конкретната дейност. При кредитори, за които разсроченото плащане е спомагателно, персоналните изисквания следва да се насочат към лицето, което действително ръководи и контролира кредитната дейност. Същевременно остават прекомерно широки и основанията за заличаване – включително при неизпълнение на „други изисквания“, непредоставяне на документи, неосказване на съдействие или неизпълнение на ПАМ, без задължително изискване за тежко или системно нарушение, установено с влязъл в сила акт.

Считаме, че ако законодателя приема изискванията за квалификация за пропорционални по отношение дружества, чийто основен предмет на дейност е потребителско кредитиране, същите следва да се смекчат значително по отношение дружества, които предоставят потребителски кредити като спомагателна дейност.

В допълнение следва новият регистрационен режим да бъде пропорционален на действащите регистрационни режими, които се прилагат по вече действащото законодателство в областта на финансовите услуги (Закон за кредитните институции и Наредба № 26 на БНБ). Част от предвидените изисквания за регистрация (като тези за образование и професионална компетентност) възпроизвеждат, а в определени аспекти и надхвърлят изискванията, приложими към финансовите институции по Закона за кредитните институции и Наредба № 26 на БНБ. Освен това, Българското законодателство вече признава принципно разликата между професионалното извършване на финансова дейност и кредитиране, което има спомагателен характер спрямо друга регулирана дейност. В тази връзка е наложително регистрационният режим да бъде сериозно преразгледат и ревизиран.

Предложение за изменение на чл.61 и чл.62 от Проекта:

Чл. 61, ал. 3 се изменя така:

„(3) Лицата, които управляват и представляват кредитора, както и членовете на неговите органи за управление, включително представителите на юридически лица в тези органи, трябва да притежават добра репутация и да отговарят на следните условия:

1. да притежават висше образование;
2. да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер, освен ако са реабилитирани;
3. да не са обявени в несъстоятелност като едноличен търговец или неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, да не са били членове на управителен или контролен орган на дружество, срещу което е открито производство по несъстоятелност или е обявено в несъстоятелност, освен ако са с възстановени права;
4. да не са лишени от право да заемат материалноотговорна длъжност.“

Чл. 61, ал. 4 се изменя така:

„(4) Най-малко едно от лицата, които управляват и представляват кредитора, трябва допълнително да притежава подходящи познания и компетентност в областта на икономиката, правото, финансите и този закон, придобити чрез образование, професионален опит или специализирано обучение.“

Да се създаде нова ал. 7:

„(7) Когато предоставянето на потребителски кредит е спомагателно спрямо основната търговска дейност на кредитора и кредитът се предоставя единствено за придобиване на предлагани от него стоки или услуги, кредиторът определя най-малко едно лице, което ръководи и отговаря за дейността по потребителско кредитиране. Изискванията по чл. 61, ал. 3 и 4 се прилагат само към лицето, което непосредствено ръководи и контролира кредитната дейност. Кредиторът осигурява вътрешни правила, обучение на служителите, заети с дейността по кредитиране и посредничество, и текущ контрол върху дейността.“

В чл. 62, ал. 2, т. 4 се добавя изречение второ:

„Документите по тази точка се представят само за лицата, за които по чл. 61 е приложимо изискване за образование.“

4. Облекчен режим за спомагателни и обвързани кредитни посредници

Проектът изисква вписване на всеки кредитен посредник в публичния регистър на КЗП. Чл. 50 въвежда изисквания за репутация, несъстоятелност, право да се заема материалноотговорна длъжност и подходящи познания и компетентност, като новата редакция включва изрично и действителните собственици. За физическия посредник и за управляващите и представляващите юридическото лице се изискват висше образование и минимум две години професионален опит в кредитирането или финансовите услуги.

За микро-, малки и средни предприятия, които действат като кредитни посредници в спомагателно качество, Директивата изрично допуска освобождаване от изискванията за допускане и регистрация. Проектът не използва тази факултативна дерогация.

Тежният регистрационен режим е непропорционален за малки търговци и франчайз партньорите на мобилните оператори. Те не разработват кредитния продукт, не определят лихви, такси или критерии за одобрение и обичайно не предоставят финансов съвет, а прилагат стандартизиран продукт и процедури на конкретен кредитор. Самостоятелната регистрация дублира контрола, който кредиторът вече упражнява върху продукта, документацията, оценката на кредитоспособността, ИТ системите и правилата за работа.

Новото включване на действителните собственици в чл. 50 е допълнително непропорционално и няма функционална връзка с посредническата дейност. Действителният собственик може да е пасивен краен инвеститор без никаква роля в обслужването на потребители или сключването на договори. Същевременно регистрационният механизъм не урежда ясно как тази категория лица доказва съответствие с материалните изисквания, което създава допълнителна правна несигурност.

Предложеният модел е освобождаване на МСП – спомагателни посредници от регистрация, а за останалите обвързани посредници – вписване въз основа на уведомление от кредитора, при запазени обучение, текущ контрол и отговорност на кредитора.

Предложение за изменение на чл.50 ал.3 от Проекта:

Чл. 50, ал. 3 се изменя така:

„(3) В регистъра по ал. 2 се вписва лице, което възнамерява да извършва дейност като кредитен посредник, ако са изпълнени едновременно следните изисквания:

1. има постоянен адрес в Република България - за физическо лице;
2. има търговска регистрация в Република България - за юридическо лице или едноличен търговец;
3. физическото лице, съответно лицата, които управляват и представляват лице по т. 2, не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер, освен ако са реабилитирани;
4. физическото лице, съответно лицата, които управляват и представляват лице по т. 2, не са лишени от право да заемат материалноотговорна длъжност.“

Ал. 4 се отменя; досегашните ал. 5–10 стават съответно ал. 4–9; създават се ал. 10–12

„(10) Доставчици на стоки и услуги, които са микро-, малки или средни предприятия и действат като кредитни посредници в спомагателно качество, не подлежат на регистрация по тази глава, когато не предоставят услуги по съветване и посредничат единствено за кредит за придобиване на предлаганите от тях стоки или услуги.

(11) Извън случаите по ал. 10 обвързаните кредитни посредници, които действат от името и за сметка на един или няколко кредитора или група от кредитори, се вписват в регистъра въз основа на уведомление от кредитора. Уведомлението съдържа идентификационните данни на посредника и на определеното от него отговорно лице.

(12) Кредиторът организира първоначално и периодично обучение, проверка на знанията и текущ контрол на лицата по ал. 10 и 11 и носи отговорност за действията им при предлагането и сключването на договори за кредит от негово име."

5. Отказ от договора за кредит и последици за договора за продажба на стока

Чл. 32, ал. 5 от проекта предвижда договорът за продажба на стока или предоставяне на услуга, финансиран с потребителски кредит, да се прекратява автоматично и когато потребителят упражни правото си на отказ от договора за кредит.

Автоматичното прекратяване на продажбата при отказ от кредита не е задължително изискване на Директивата, а национална опция. Директивата задължително урежда обратната зависимост – отказът от продажбата или услугата води до отпадане на свързания кредит, но не изисква отказът от кредита да прекратява продажбата.

Предвиденото правило фактически създава самостоятелно право за връщане на стока, включително когато е закупена във физически търговски обект и няма друго законово или договорно основание за отказ от продажбата. Основното предложение е двата договора да останат самостоятелни, освен ако потребителят разполага с отделно право да прекрати продажбата.

При мобилните устройства разопаковането, активирането или започването на употреба правят невъзможна последващата им реализация като нови. Необходими са проверки за лични данни и профили, дистанционно сключване, батерия, механични повреди, влага и комплектност, а често и техническа диагностика. Дори след фабрично възстановяване устройството обичайно може да бъде продадено само като разопаковано или употребявано и на значително по-ниска цена.

Предложение за изменение на чл.32 от Проекта:

Да се създадат ал. 8 и 9:

- В чл. 32, ал. 5 т. 2 да отпадне, а досегашната т. 1 да стане единствен текст на алинеята.
- В чл. 32, ал. 6 препратката „ал. 5, т. 1“ да се замени с „ал. 5“.

(8) При свързан договор за кредит упражняването на правото на отказ от договора за кредит не прекратява договора за продажба на стока или за предоставяне на услуга и не засяга задължението на потребителя за заплащане на уговорената цена, освен ако потребителят разполага със самостоятелно право на отказ, разваляне или прекратяване на този договор и той е упражнил това право.

(9) Упражняването на правото на отказ от договора за кредит не поражда само по себе си задължение за продавача или доставчика да приеме обратно стоката, освен когато такова задължение произтича от друг приложим закон, от договора за продажба или предоставяне на услуга или от доброволно прилагана политика за връщане.

Алтернативно предложение:

(8) При прекратяване на договора по ал. 5, т. 2 потребителят е длъжен в срока за отказ от договора да върне стоката в търговски вид, с ненарушена оригинална опаковка и с всички принадлежности, документи и подаръци, предоставени с нея.

(9) Когато изискванията по ал. 8 не са изпълнени, договорът за продажба не се прекратява и потребителят дължи заплащане на уговорената цена.

6. Специален и пропорционален регистрационен и надзорен режим за телекомуникационните оператори

Проектът концентрира в КЗП регистрацията и цялостния надзор по новия ЗПК и предоставя на комисията широк набор от регистрационни, контролни и санкционни правомощия, включително допускане до пазара, оценка на персонални критерии, текущ надзор и заличаване от регистрите.

Проектът предвижда свободния достъп до служебни помещения и информационни системи, изискването и копирането на документи, проверки на място и насрещни проверки и снемането на обяснения. Актовете по чл. 80 подлежат на незабавно изпълнение, като съдят не може да спре изпълнението до окончателното произнасяне по жалбата. Чл. 81 предвижда и ССЕВ и други допустими електронни способи за връчване, но запазва фикцията за връчване чрез поставяне на специално място в сградата на КЗП.

Възлагането на регистрацията и цялостния надзор единствено на КЗП не се счита за подходящ институционален модел, тъй като функциите надхвърлят класическия контрол за спазване на потребителското законодателство и включват типични елементи на специализиран финансов надзор. По отношение на мобилните оператори, предлага се да бъде обмислено възлагането на регистрационните и надзорните функции на КРС, по подобие на моделът, възприет в Унгария, като регулатор компетентен по отношение договорите за електронно-съобщителни услуги и свързаните с тях покупки на устройства на лизинг или изплащане, води публичен регистър за тях и контролира договорните им отношения с крайните ползватели.

Предлага се да бъде възприет моделът, приложен в Унгария, при който телекомуникационните оператори, предоставящи безлихвено разсрочено плащане за крайни устройства, се регистрират и надзират от секторния регулатор. За тях се прилага специален, пропорционален режим, съобразен с естеството на продукта – разсрочване без лихва и други разходи, при което общата дължима сума е равна на цената на устройството в брой. Запазват се изискванията, които имат самостоятелно значение за защитата на потребителя – прозрачност, информирано съгласие, минимално договорно съдържание, пропорционална оценка на кредитоспособността и защита при затруднения – без да се прилагат изисквания, свързани с формирането и изменението на цена на кредита, когато такава цена липсва. Унгарският модел следва именно този функционален подход.

Този подход е особено подходящ за телекомуникационния сектор, тъй като запазва потребителската защита, но избягва изграждането на втори пълен лицензионен и надзорен режим за оператори, които не извършват самостоятелна финансова дейност, а предоставят единствено възможност собствените им устройства да бъдат заплатени на вноски без оскъпяване. Самият представен унгарски модел предвижда регистрацията и надзора на телекомуникационните предприятия да останат при секторния регулатор.

Допълнителен аргумент в полза на специалния и пропорционален режим е, че прилагането на общия режим за потребителско кредитиране би довело и до необходимост от прилагане на изискванията на законодателството за мерки срещу изпирането на пари, включително процедури по идентификация, комплексна проверка и текущ мониторинг на клиентите. Това би създавало значителни административни и оперативни усложнения при сключването на договорите за разсрочено плащане на устройства, би удължило процеса по обслужване на клиентите и би довело до допълнителни разходи както за предприятията, така и за потребителите. Същевременно рискът от използване на такива продукти за изпиране на пари или финансиране на тероризъм е пренебрежително нисък. Става въпрос за сделки с ограничена стойност, за които обичайно съществуват вътрешни ограничения относно броя устройства, които могат да бъдат придобити от едно лице, както и проверки относно самоличността и статута на клиента. На практика продуктите се предлагат основно на български граждани и на чужденци с трайно или дългосрочно пребиваване в страната, а предмет на финансиране са конкретни потребителски стоки с ограничена стойност и проследимост. При тези характеристики допълнителното натоварване с пълния набор от мерки по законодателството за противодействие на изпирането на пари би имало ограничена или липсваща добавена стойност от гледна точка на превенцията на риска, като същевременно би увеличило сложността и цената на услугата за крайните потребители.

Предложение за изменение на чл.3 от Проекта:

В чл. 3 се създава нова ал.3:

„(3) За договорите за кредит без лихва и без други разходи за придобиване на крайно устройство, предоставяни от предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни услуги, се прилага специален режим, при който се запазват изискванията на този закон, необходими за осигуряване на информираност и защита на потребителя, съобразно характера, размера и риска на кредита. Конкретните изисквания относно регистрацията, информацията към потребителите, оценката на кредитоспособността и надзора се определят с наредба на Комисията за регулиране на съобщенията при спазване на минималните изисквания на Директива (ЕС) 2023/2225. Контролът за изпълнение на закона се изпълнява от Комисията за регулиране на съобщенията.“

В чл. 60 ал.2 т.5 се създава нова алинея:

„5. Изискването за вписване в регистъра по ал. 3 не се прилага за предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги, когато предоставят кредит единствено под формата на разсрочено плащане без лихва и без други разходи за придобиване на крайно устройство. Тези предприятия се вписват в отделен публичен регистър, воден от Комисията за регулиране на съобщенията, и надзорът по отношение на тази дейност се осъществява от Комисията за регулиране на съобщенията.“

В § 1 се създава т. 29:

„Договор за кредит без лихва и без други разходи за придобиване на крайно устройство“ е договор, сключен от предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни услуги, по който общата сума, дължима от потребителя, е равна на цената в брой на устройството, лихвеният процент е нула, не се дължат такси, комисиони или други разходи, а лихвата при забава не надвишава законната лихва.“

В заключение, АТИ подкрепя въвеждането на Директивата и целта за високо равнище на защита на потребителите. Именно за да бъде тази защита устойчива и ефективна, националната рамка трябва да отчита различния риск на продуктите и различната роля на лицата, които попадат в приложното поле на закона.

За телекомуникационния сектор това означава да се запазят материалните потребителски гаранции, но да не се приравнява безлихвеното разсрочено плащане на собствено крайно устройство с професионален финансов кредит. Изисквания без функционална връзка с риска - като задължително висше образование за действителни собственици или пълен финансов тип регистрационен режим за стандартизирана спомагателна дейност - създават значителна тежест, без да осигуряват съответстваща допълнителна защита.

Считаме, че предложените от АТИ решения - използване на изричните дерогации на Директивата, функционални fit & proper изисквания, облекчен режим за спомагателните посредници, ясни правила при отказ от кредита и секторен регистрационен модел за 0% разсрочване на крайни устройства - запазват същността на потребителската защита и същевременно привеждат националната уредба в съответствие с принципа на пропорционалност, заложен в самата директива.

С уважение,

Андреана Атанасова

Председател на УС на АТИ